

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Αθήνα, 14 Ιουλίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς:

- Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού
- Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

ΘΕΜΑ: «Σεξισμός και αναπαραγωγή έμφυλων στερεοτύπων στο νέο σχολικό εγχειρίδιο ‘Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής’ της Γ’ Γυμνασίου»

Λίγες ημέρες μετά την κατάθεση κοινοβουλευτικών ερωτήσεων (δηλαδή της υπ’ αριθμ. πρωτ. 6304/18.06.2026, σχετικά με τη λήψη άμεσων μέτρων για την αναχαίτιση της ραγδαίας αύξησης των γυναικοκτονιών στη χώρα, και της υπ’ αριθμ. πρωτ. 6666/03.07.2026, σχετικά με την ανησυχητική αύξηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας), που αναδείκνυαν την αδήριτη ανάγκη της αντιμετώπισης της έμφυλης βίας και της επένδυσης στην πρόληψη μέσω της εκπαίδευσης, ερχόμαστε αντιμέτωποι με την αναπαραγωγή σεξιστικών μοτίβων και έμφυλων στερεοτύπων σε εγχειρίδιο που προορίζεται να διδαχθεί από το σχολικό έτος 2027-2028.

Πιο συγκεκριμένα, το νέο βιβλίο του μαθήματος της “Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής” στη Γ’ Γυμνασίου έχει προκαλέσει θύελλα αντιδράσεων. Εντονότερη κριτική ασκείται στο κεφάλαιο που τιτλοφορείται “Η κακοποίηση – Βία κατά γυναικών”, όπου μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι “η κακοποίηση απευθύνεται σε αδύναμους (παιδιά, γυναίκες, ηλικιωμένους κτλ.)” (σελ.111) κι ότι “τα νέα κορίτσια χρειάζεται να ενημερώνονται από μικρή ηλικία για τις βιολογικές και ψυχολογικές διαφορές με τους άντρες. Μερικές πρακτικές συμβουλές αντιμετώπισης για όλες τις γυναίκες είναι: Να θυμούνται ότι οι άντρες έχουν μεγαλύτερο όγκο και δύναμη. Να αποφεύγουν τις ‘κακοτοπιές’. Να αποφεύγουν βίαιους, επιθετικούς, δύστροπους, νάρκισσους, χειριστικούς, αυτούς που έχουν έλλειμμα ενσυναίσθησης. Να διακόπτουν τη σχέση, αν ο σύντροφός τους χρησιμοποιήσει βία, γιατί έστω και αν ζητήσει χίλια συγγνώμη, θα ξαναχρησιμοποιήσει βία” (σελ.112).

Αντί δηλαδή το βιβλίο να εντρυφά στην ισότητα και να αναλύονται οι ρίζες της κακοποίησης, η οποία αφορά το σύνολο της κοινωνίας, συναντώνται διατυπώσεις που παρουσιάζουν τις γυναίκες ως “αδύναμες” κι ως πιο ευάλωτες από τη φύση τους

(προβάλλοντας τον κυρίαρχο αρσενικό όγκο, κανονικοποιώντας την ανισότητα της δύναμης και καλλιεργώντας με αυτόν τον τρόπο μια αίσθηση υποταγής και φόβου της γυναίκας προς τον άντρα). Διδάσκει δε στα κορίτσια που βρίσκονται στην εφηβεία, όχι ότι η βία συμβαίνει επειδή κάποιος αποφάσισε να την ασκήσει αλλά, ότι η ασφάλειά τους συνδέεται με τις επιλογές τους, παρέχοντας “πρακτικές συμβουλές” για τη ζωή τους. Χωρίς να αναλύεται η ευθύνη του δράστη, χωρίς να επισημαίνεται πως η κακοποίηση συχνά δεν ξεκινά με εμφανή σημάδια, χωρίς να τονίζεται η σημασία της συναίνεσης και της αναζήτησης βοήθειας σε περίπτωση βίαιης συμπεριφοράς, χωρίς να καταπολεμούνται πατριαρχικές και σεξιστικές αντιλήψεις και χωρίς καμία “πρακτική συμβουλή” και προς τα έφηβα αγόρια. Τα ως άνω αποσπάσματα είναι χαρακτηριστικά της μετατόπισης της ευθύνης από τον θύτη στο θύμα.

Το ζήτημα ωστόσο δεν περιορίζεται μόνο στο προαναφερθέν κεφάλαιο του βιβλίου, αλλά αφορά σε πλήθος σημείων του. Μερικά μόνο ενδεικτικά παραδείγματα: Στην ενότητα που αφορά στον θεσμό της οικογένειας, ορίζεται ότι “*η οικογένεια δημιουργείται με τον γάμο. Ο γάμος είναι μια νόμιμη και μόνιμη ένωση δύο ανθρώπων διαφορετικού φύλου, με σκοπό την οικογένεια, τη γέννηση παιδιών*” (σελ. 25) – διατύπωση που ακυρώνει την ίδια την έννοια της οικογένειας, αντιβαίνει την ισχύουσα νομοθεσία (βάσει της οποίας -ν.5089/2024- “*ο γάμος συνάπτεται μεταξύ δύο προσώπων διαφορετικού ή ίδιου φύλου*”), ενώ ορίζει ως υποχρεωτική διαδρομή του την τεκνοποίηση. Μιλώντας για τον ρόλο του συζύγου (σελ. 28) και του παιδιού (σελ. 29), αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι “*στο πλαίσιο του καταμερισμού των εργασιών, συνήθως κάθε σύζυγος ασκεί κάποιες εργασίες. Έτσι, π.χ. ο άντρας μαθαίνει να ασχολείται με τις βαριές δουλειές, με τις τεχνικές εργασίες και τις εξωτερικές υποθέσεις. Η γυναίκα μαθαίνει να ασχολείται με την ανατροφή των παιδιών και γενικότερα το νοικοκυριό*” κι, αντιστοίχως, ότι “*τα παιδιά από ενωρίς χρειάζεται να μαθαίνουν να προσανατολίζονται ανάλογα με τους ρόλους του φύλου τους. Ανάλογα με τη δομή της κοινωνίας και της οικογένειας (π.χ. παραδοσιακή ή σύγχρονη), κατευθύνονται σε ορισμένους ρόλους. Παράδειγμα: το αγόρι μαθαίνει ‘να μαστορεύει’ και το κορίτσι μαθαίνει ‘να μαγειρεύει’*” – διδάσκεται δηλαδή ότι οι δεξιότητες έχουν φύλο, ότι οι όποιες εργασίες στο σπίτι μπορεί να αποτελούν ευθύνη της γυναίκας κι όχι δεξιότητες που σχετίζονται με την αυτονομία όλων των ατόμων ανεξαιρέτως. Την ίδια στιγμή δε που σημειώνεται ότι “*στη σύγχρονη κοινωνία υπάρχει ισοτιμία ρόλων και η γυναίκα δεν εμποδίζεται να ασκήσει οποιοδήποτε επαγγελματικό ή δημόσιο ρόλο*» (σελ. 28), συνδέεται “*η εργασία των γυναικών, η ανάγκη για ίσες ευκαιρίες, [...] η μεγάλη ηλικία σύναψης γάμου ιδίως των γυναικών*” (σελ. 26) με τις αλλαγές στον θεσμό του γάμου και της οικογένειας, ενώ καλούνται οι μαθητές (στη σελ. 52) να εκπονήσουν μια άσκηση, “*αιτιολογώντας*” την ύπαρξη αντρικών και γυναικείων επαγγελματών.

Επειδή το εκπαιδευτικό σύστημα οφείλει να υπερβαίνει τη μετάδοση της γνώσης, να καλλιεργεί στους μαθητές την κριτική σκέψη, τον σεβασμό των ανθρώπινων και ατομικών δικαιωμάτων, στάσεις, αξίες, δεξιότητες και ενσυναίσθηση, με στόχο να γίνουν ενημερωμένοι, ενεργοί και υπεύθυνοι πολίτες.

Επειδή για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της έμφυλης βίας καθίσταται επιβεβλημένη η πρόληψη, η οποία οφείλει να στρέφεται στις βαθιές αιτίες του προβλήματος κι όχι μόνο στις συνέπειές του.

Επειδή το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα οφείλει να αποτρέπει τα παιδιά από τη βία, παρέχοντάς τους ταυτόχρονα υγιείς διεξόδους, κι όχι να τα προσαρμόζει στη βία.

Επειδή ένα σχολικό εγχειρίδιο οφείλει να βασίζεται σε παιδαγωγικές αρχές και στις συστάσεις της επιστημονικής κοινότητας κι όχι να αναλώνεται στην περιγραφή της κοινωνικής πραγματικότητας (η οποία περιλαμβάνει σεξισμό, διακρίσεις, βία).

Επειδή το εν λόγω σχολικό εγχειρίδιο αναπαράγει έμφυλα στερεότυπα και βρίθκει σεξιστικών μοτίβων.

Επειδή, την ίδια στιγμή που προορίζεται να διδαχθεί το εν λόγω βιβλίο σε μαθητές της Γ' Γυμνασίου, το bullying, η βία και η παραβατικότητα ανηλίκων ολοένα κι αυξάνονται, ενώ απουσιάζει η μέριμνα για τη διαπαιδαγώγησή τους σε ζητήματα σεξουαλικής υγείας, ταυτότητας φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού.

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

- 1. Σκοπεύουν να επαναξιολογήσουν το περιεχόμενο του εν λόγω σχολικού εγχειριδίου και να αποσύρουν όλα εκείνα τα αποσπάσματα που εμπεριέχουν σεξιστικές αναφορές κι αναπαράγουν έμφυλα στερεότυπα;**
- 2. Έχει χαραχθεί ένα ολιστικό σχέδιο για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και πώς εντάσσεται σε αυτό ο καθοριστικός ρόλος της εκπαίδευσης; Στο ίδιο πλαίσιο, ποιες συγκροτημένες πρωτοβουλίες θα λάβουν για την ανάδειξη και την ενίσχυση του θεσμού της οικογένειας;**
- 3. Προτίθενται να αξιολογήσουν την υποχρεωτική διδασκαλία, σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, της ενσυναίσθησης και της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης;**

Οι ερωτώντες βουλευτές

Ουρανία (Ράνια) Θρασκιά

Στέφανος Παραστατίδης